

European Digital Media Observatory

Η ΚΑΚΟΒΟΥΛΗ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΕ ΑΥΞΗΘΗΚΕ ΤΟΝ ΑΠΡΙΛΙΟ

Μηνιαία αναφορά #35 - δίκτυο ελέγχου γεγονότων του EDMO

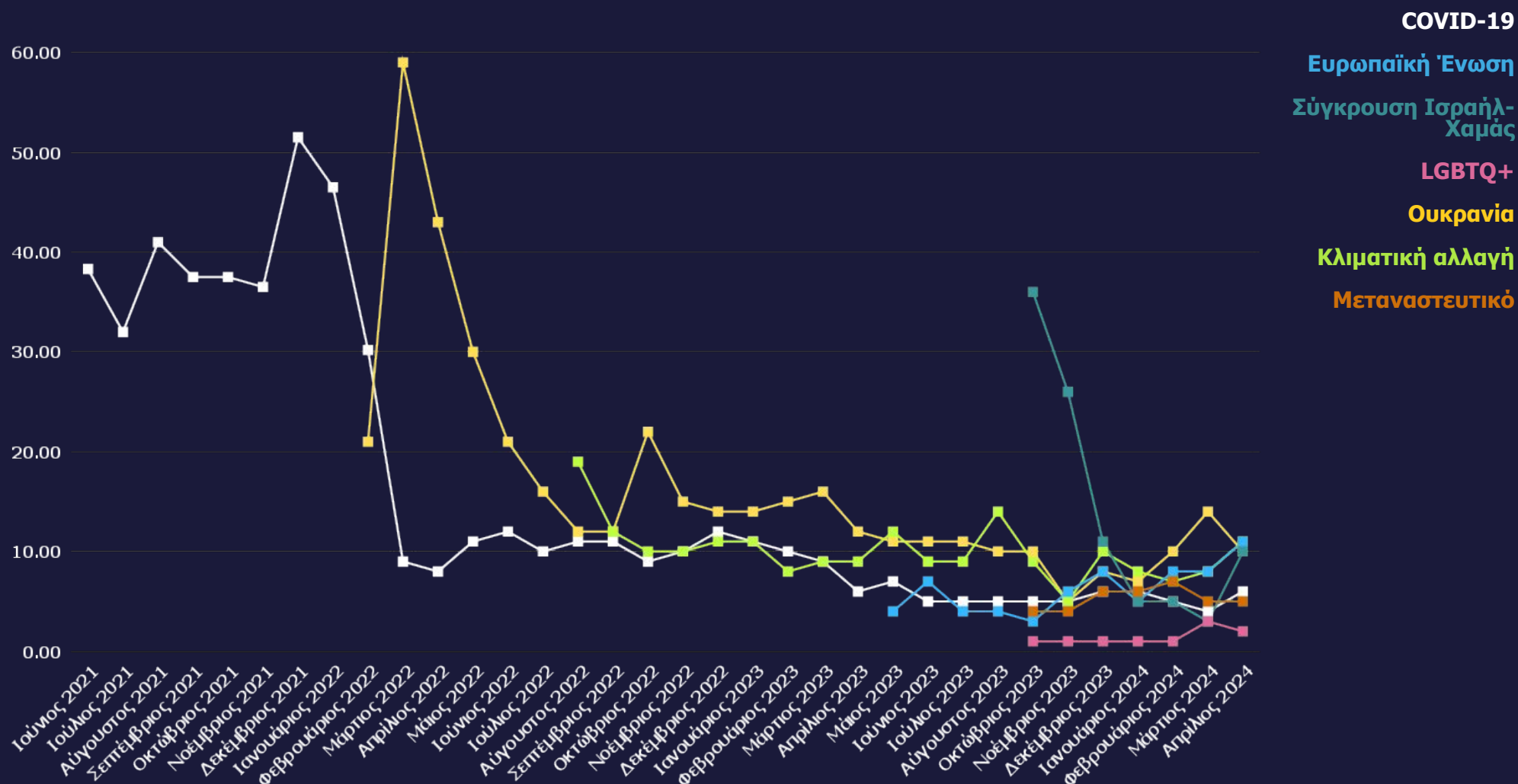
Δημοσιεύθηκε στις 21 Μαΐου 2024

Η ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΕ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΑΥΞΗΘΗΚΕ ΔΥΟ ΜΗΝΕΣ ΠΡΙΝ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ, ΕΝΩ ΟΙ ΨΕΥΔΕΙΣ ΙΣΧΥΡΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ ΕΜΦΑΝΙΖΟΥΝ ΜΙΚΡΗ ΜΕΙΩΣΗ

Οι 36 οργανισμοί-μέλη* του δικτύου ελέγχου γεγονότων του EDMO, οι οποίοι συνεισέφεραν στοιχεία για την εν λόγω αναφορά, δημοσίευσαν συνολικά 1,716 άρθρα fact-checking μέσα στον Απρίλιο του 2024. Από αυτά τα άρθρα, 188 (11%) αφορούσαν παραπληροφόρηση σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση, 185 (11%) παραπληροφόρηση που σχετίζεται με την κλιματική αλλαγή, 169 (10%) παραπληροφόρηση σχετικά με τον πόλεμο μεταξύ Ισραήλ και Χαμάς, 167 (10%) παραπληροφόρηση σχετικά με τον πόλεμο στην Ουκρανία, 100 (6%) παραπληροφόρηση που αφορούσε την COVID-19, 87 (5%) παραπληροφόρηση σχετικά με θέματα μετανάστευσης και 37 (2%) παραπληροφόρηση κατά της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας και θεμάτων που αφορούσαν έμφυλα ζητήματα.

Τον Απρίλιο, η κακόβουλη παραπληροφόρηση που σχετίζεται με την ΕΕ έφτασε στα μεγαλύτερα καταγεγραμμένα ποσοστά από την αρχή καταγραφής μέσω των αναφορών του EDMO τον [Μάιο του 2023](#). Αυτό το ποσοστό αντιστοιχεί στο 11% των συνολικών θεμάτων παραπληροφόρησης που καταγράφηκαν τον Απρίλιο του 2024 και ήταν το μεγαλύτερο μαζί με τα θέματα που αφορούσαν την κλιματική αλλαγή. Οι ψευδείς ισχυρισμοί για τον πόλεμο στην Ουκρανία μειώθηκαν ελαφρώς, ωστόσο η επίδραση και η κυκλοφορία τους είναι ακόμα σημαντικές. Η κακόβουλη παραπληροφόρηση αναφορικά με τον πόλεμο στην Μέση Ανατολή σχεδόν τριπλασιάστηκε συγκριτικά με τον Μάρτιο του 2024, πιθανότατα λόγω των εντάσεων μεταξύ Ισραήλ και Ιράν. Επίσης η παραπληροφόρηση σχετικά με την πανδημία αυξήθηκε ελάχιστα, ενώ η παραπληροφόρηση για άλλα θέματα παραμένει σταθερή.

% ποσοστό παραπληροφόρησης από το σύνολο που σχετίζεται με τα εξής θέματα

Οι οργανισμοί ελέγχου γεγονότων που συνεισέφεραν υλικό γι' αυτή την αναφορά: AFP, APA, BNT Provereno, Correctiv, Delfi, Demagog.cz, Demagog.pl, Demagog.sk, DPA, DW, Eesti Päevaleht, EFE Verifica, Ellinika Hoaxes, Eurocomunicare, Fact Check Cyprus, Factcheck Vlaanderen, FactReview, Faktabaari, Faktisk, FranceTV, Funky, Greece Fact Check, Källkritikbyrå, Knack, InfoVeritas, Lakmusz, Les Surligneurs, Maldita, Medizin transparent, Newtral, Oštro, PagellaPolitica/Facta, Polígrafo, Re:Baltica, The Journal Fact-Check, TjekDet

ΤΟ ΨΕΥΔΕΣ ΑΦΗΓΗΜΑ ΟΤΙ Η ΕΕ ΕΧΕΙ ΑΜΕΣΗ ΕΜΠΛΟΚΗ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΣΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΑΦΗΓΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ ΤΗΣ ΕΕ

Ακολουθώντας το [πρότυπο των θεμάτων που αναλύθηκαν](#) στην προηγούμενη μηνιαία αναφορά του EDMO, οι ψευδείς ισχυρισμοί αναφορικά με την συμμετοχή της ΕΕ, ή κρατών μελών, σε στρατιωτικές επιχειρήσεις στην Ουκρανία αυξήθηκαν τον Απρίλιο.

Για παράδειγμα, κυκλοφόρησε ο ψευδής ισχυρισμός ότι [Γαλλικά στρατεύματα φτάνουν στην Ουκρανία](#) και ότι [έφεδροι](#) και [πολίτες της ΕΕ](#) καλούνται για να υπηρετήσουν στο πεδίο της μάχης στην Ουκρανία. Επιπρόσθετα κυκλοφόρησαν ισχυρισμοί ότι [στρατιώτες από κράτη μέλη της ΕΕ](#) έχουν [σκοτωθεί ήδη](#) στο πεδίο της μάχης στην Ουκρανία, ότι κράτη μέλη [στέλνουν απαγορευμένα όπλα](#) στην Ουκρανία και ότι η ΕΕ [ετοιμάζεται για στρατιωτική κινητοποίηση](#).

Ψευδείς ισχυρισμοί στοχοποίησαν επίσης τις πολιτικές και την νομοθεσία της ΕΕ. Αβάσιμοι ισχυρισμοί περιέγραψαν ως [αυταρχικές τις πολιτικές](#) που αφορούν την [αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής](#), ειδικά αυτές που περιλαμβάνονται στο [πακέτο του Green Deal](#), ενώ κυκλοφόρησαν αντίστοιχοι ισχυρισμοί και για άλλες πολιτικές. Για παράδειγμα, στην Ρουμανία, κυκλοφόρησε ο ισχυρισμός ότι η ΕΕ θέλει να υποχρεώσει την χώρα να δεχτεί μετανάστες (και να τους παρέχει, [μεταξύ άλλων, στέγη](#)) ενώ στην Γαλλία κυκλοφόρησε ο ισχυρισμός ότι το 80% των νόμων στην χώρα είναι [αποτέλεσμα νομοθεσίας της ΕΕ](#). Στην Ιρλανδία κυκλοφόρησε ο ισχυρισμός ότι [η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζήτησε την καθυστέρηση των εκλογών](#) στην χώρα για να βεβαιωθεί ότι θα περνούσαν συγκεκριμένες νομοθεσίες πριν την πιθανή αλλαγή της κυβέρνησης.

ΑΛΛΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΑΦΗΓΗΜΑΤΑ ΚΑΚΟΒΟΥΛΗΣ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

Πέρα από τα αφηγήματα για την κλιμάκωση της διαμάχης, στα οποία συμπεριλαμβάνονται και ισχυρισμοί για την Ευρωπαϊκή Ένωση, οι ψευδείς ισχυρισμοί για την Ουκρανία ακολούθησαν τα πρότυπα γνωστών ψευδών αφηγημάτων που έχουν αναλυθεί από [προηγούμενες μηνιαίες αναφορές](#) του EDMO.

Συγκεκριμένα, ψευδείς ισχυρισμοί τον Απρίλιο εστίασαν σε επιθέσεις εναντίον Ουκρανών στο πλαίσιο της ηθικής τους, με χαρακτηριστικό παράδειγμα τον ισχυρισμό ότι η κυβέρνηση της Ουκρανίας [εμπλέκεται στο εμπόριο παιδιών](#) τα οποία πουλάει σε παιδεραστές σε δυτικές χώρες. Ένας [άλλος ψευδής ισχυρισμός](#) που κυκλοφόρησε ευρέως επιστράτευσε σεξιστικές επιθέσεις, αναφέροντας πως μια Ουκρανή γυναίκα κέρδισε το Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Σεξ σε μια τηλεοπτική εκπομπή. Άλλα αφηγήματα κακόβουλης παραπληροφόρησης στόχευσαν [Ουκρανούς μετανάστες](#), διόγκωσαν τις [στρατιωτικές δυσκολίες](#) που αντιμετωπίζει η χώρα και παρουσίασε τους ηγέτες της χώρας ως κερδοσκόπους που εκμεταλλεύονται τον πόλεμο για οικονομικό όφελος. Ο ψευδής ισχυρισμός ότι ο πρόεδρος της Ουκρανίας Βολοντιμिर Ζελενσκι [αγόρασε έπαυλη](#) από την Βασιλική Οικογένεια της Αγγλίας ήταν μια από τις ιστορίες που γνώρισε την μεγαλύτερη διάδοση στην ΕΕ τον Απρίλιο.

Επίσης, τον Απρίλιο το EDMO [δημοσίευσε μια συνεργατική έρευνα](#) η οποία εξέτασε ένα Ρωσικό δίκτυο σελίδων με την ονομασία “Pravda” το οποίο έχει σελίδες-κλώνους στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες. Το εν λόγω δίκτυο διασπείρει ψευδείς ισχυρισμούς πριν τις ευρωεκλογές και συνεχίζει να μεγαλώνει παρά την αποκάλυψη για την δράση του. [Διάφοροι οργανισμοί](#) που [βρίσκονται στο δίκτυο ελέγχου γεγονότων](#) του EDMO συνεχίζουν να καλύπτουν αυτό το δίκτυο δημοσιεύοντας άρθρα τα οποία αναλύουν την ρητορική και την επίδραση που έχουν οι σελίδες του δικτύου στην χώρα τους.

Η αύξηση της κακόβουλης παραπληροφόρησης αναφορικά με την κλιματική αλλαγή οφείλεται στην επανακυκλοφορία γνωστών αφηγημάτων [αρνητών του φαινομένου](#). Συγκεκριμένα πρόκειται για ισχυρισμούς που αρνούνται την ύπαρξη κλιματικής κρίσης και της [επίδρασης των ανθρώπινων δραστηριοτήτων](#) στην επιδείνωση της. Επιπρόσθετα, ψευδείς ισχυρισμοί παρουσιάζουν τις προσπάθειες αντιμετώπισης της κλιματικής κρίσης ως [αναποτελεσματικές](#), [επιφανειακές](#) ή [επικίνδυνες](#). Ένα εξίσου σημαντικό σημείο είναι η μεγάλη κυκλοφορία [θεωριών συνωμοσίας](#) που [αφορούν](#) τις [πλημμύρες στο Ντουμπάι](#) και την υποτιθέμενη πρόκληση τους από το HAARP, την σπορά σύννεφων, προγράμματα γεωμηχανικής και chemtrails.

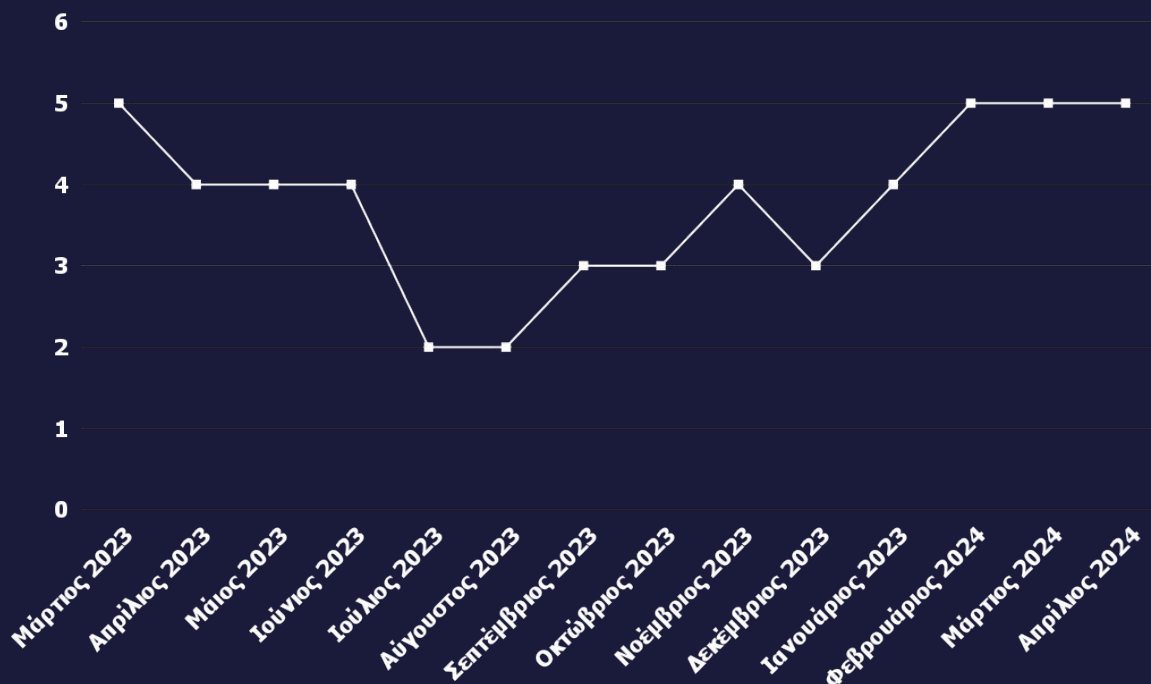
Η κακόβουλη παραπληροφόρηση σχετικά με την κρίση στην Μέση Ανατολή εστιάστηκε περισσότερο στις επιθέσεις μεταξύ Ισραήλ και Ιράν, χρησιμοποιώντας παλιό και [άσχετο υλικό](#) για να [διογκώσει](#) την έκταση της κρίσης καθώς και για να [προκαλέσει φόβο](#) για πιθανή κλιμάκωση της διαμάχης.

Δεν έχουν σημειωθεί σχετικές εξελίξεις για αφηγήματα κακόβουλης παραπληροφόρησης αναφορικά με την πανδημία, τα οποία τον Απρίλιο εστίασαν κυρίως στην [υποτιθέμενη απολυταρχική](#) φύση των μέτρων κατά της COVID-19 και σε υποτιθέμενες [επικίνδυνες παρενέργειες](#) των εμβολίων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο ισχυρισμός ότι [η γερμανική κυβέρνηση παραδέχτηκε](#) πως δεν υπήρξε πανδημία.

ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΜΕ ΧΡΗΣΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ

Το ποσοστό παραπληροφόρησης με χρήση υλικού που δημιουργήθηκε με λογισμικό ΑΙ παραμένει σταθερό τον Απρίλιο. Από τα 1,716 άρθρα fact-checking τα 77 περιλάμβαναν εξέταση θεμάτων με χρήση αυτής της τεχνική για διασπορά κακόβουλης παραπληροφόρησης. Αυτό αντιστοιχεί στο 5% του συνόλου το ίδιο με τον Φεβρουάριο και τον Μάρτιο.

Ψευδείς ισχυρισμοί με χρήση εικόνων ΑΙ επιστρατεύτηκαν για [διόνκωση της έκτασης που πήραν οι πορείες κατά της μετανάστευσης](#) στην Ιρλανδία και για [επίθεση εναντίον πολιτικών](#) στην Ελλάδα.

ΟΙ 4 ΨΕΥΔΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΠΙΟ ΕΥΡΕΙΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΟΝ ΑΠΡΙΛΙΟ, ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΗΤΑΝ:

- Ψευδείς ισχυρισμοί ότι [οι πλημμύρες στο Ντουμπάι](#) προκλήθηκαν από το [HAARP](#), από [σπορά σύννεφων](#), προγράμματα γεωμηχανικής και chemtrails
- Ψευδείς ισχυρισμοί οι οποίοι προσπάθησαν να [διογκώσουν την διαμάχη μεταξύ Ισραήλ-Ιραν](#). Για παράδειγμα παλιά βίντεο και εικόνες τα οποία πλαισιώθηκαν παραπλανητικά ως σχετικά με τα εν λόγω γεγονότα
- ▲ Ο Ζελένσκι [αγόρασε το Higrove House](#) από την Βρετανική Βασιλική Οικογένεια
- ◆ Ψεύτικο εξώφυλλο του περιοδικού L'Hémicycle [απεικονίζει τον Μακρόν](#) ως κόκορα χωρίς φτερά

ΟΙ ΠΙΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Η εθνική στατιστική υπηρεσία αλλοιώνει τα δεδομένα έτσι ώστε η Βουλγαρία να μπορεί να καλύψει τα κριτήρια της ευρωζώνης

Μετανάστες απέκτησαν περισσότερη δύναμη στις τοπικές εκλογές, το οποίο είναι μέρος της Μεγάλης Αντικατάστασης (θεωρία συνωμοσίας σύμφωνα με την οποία Ευρωπαίοι ελίτ θέλουν να αντικαταστήσουν τον ευρωπαϊκό πληθυσμό με μετανάστες)

Το Εσθονικό Υπουργείο Εσωτερικών απειλησε ότι θα κλείσει Ορθόδοξα μοναστήρια τα οποία θα αρνηθούν να αποκηρύξουν την πίστη τους στην Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία

Ευρωπαίοι πολιτικοί οι οποίοι δεν είναι φιλικό προς το κυβερνών κόμμα της Ουγγαρίας είναι όλοι αριστεροί.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτή την αναφορά συλλέχθηκαν μέσω ερωτηματολογίου το οποίο στάλθηκε στους οργανισμούς ελέγχου γεγονότων οι οποίοι είναι μέλη του δικτύου ελέγχου γεγονότων του EDMO (<https://edmo.eu/fact-checking-community/>).

Περίοδος αναφοράς: 1-30 Απριλίου 2024. Αριθμός απαντήσεων: 36.

Βασικοί ελεγκτές της αναφοράς: Tommaso Canetta και Enzo Panizio, Pagella Politica/Facta.
Για περισσότερες πληροφορίες: t.canetta@pagellapolitica.it.

Το EDMO έχει λάβει χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση υπό τον αριθμό συμβολαίου: LC-01935415